

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

**Методичні рекомендації
для самостійної роботи студентів
за навчальною дисципліною
«Практична граматики сучасної німецької мови»**

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність 035 Філологія
(шифр і назва)

освітня програма Німецька мова та література і переклад та англійська мова,
Німецька мова і література та переклад
Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова
(шифр і назва)

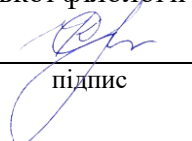
спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша німецька
035.043 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша англійська

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри

німецької філології та перекладу

Протокол № 1 від « 26 » серпня 2022 року

Завідувач кафедри німецької філології та перекладу

підпис Сергій КРИВОРУЧКО
ім'я, прізвище

Методичні рекомендації погоджено науково-методичною комісією

факультету іноземних мов

Протокол № 5 від « 26 » серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

підпис Анна КОТОВА
ім'я, прізвище

Загальні положення щодо організації самостійної роботи студентів.

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна».

Університет має забезпечувати для осіб, які навчаються, професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: *вміння самостійно навчатися і критично мислити.*

Самостійна робота включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної та заочної форми навчання, регламентується навчальними планами та робочими навчальними планами.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна і періодична література.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і можуть включати виконання контрольних робіт, включених до навчального плану, курсових робіт, індивідуальних завдань, тестів, розрахунково-графічних робіт, рефератів, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять) тощо.

Зміст та організація самостійної роботи студентів за навчальною дисципліною «Практична грамати́ка сучасної німецької мови» на 2-му курсі (денне відділення) та 3-му курсі (заочне відділення). Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання складає 3 кредити, тобто 90 годин; для студентів заочної форми навчання – 3 кредити, тобто 90 годин. Обсяг самостійної роботи на денному відділенні складає 58 годин, на заочному відділенні – 80 годин.

Розподіл годин для самостійної роботи по темах

Назви розділів і тем	Кількість годин				Кількість годин			
	денна форма				заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лек.	пр.	сам.		лек.	пр.	сам.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
4-й семестр								
Тема 1. Зворотні дієслова.	4	-	2	2	9	-	1	8
Тема 2. Дієслова з префіксами.	4	-	2	2				
Тема 3. Пасивний стан дієслів.	6	-	2	4	9	-	1	8
Тема 4. Наказовий спосіб.	4	-	2	2				
Тема 5. Відмінювання прикметників.	8	-	2	6	9	-	1	8
Тема 6. Ступені порівняння прикметників і прислівників.	4	-	2	2				
Тема 7. Рід іменників.	8	-	2	6	9	-	1	8
Тема 8. Множина іменників.	8	-	2	6				
Тема 9. Артикль.	6	-	2	4	9	-	1	8
Тема 10. Займенникові прислівники.	4	-	2	2				
Тема 11. Займенник "es".	4	-	2	2	9	-	1	8
Тема 12. Інфінітивні конструкції.	6	-	2	4				
Тема 13. Підрядні речення додатку.	6	-	2	4	9	-	1	8
Тема 14. Підрядні речення часу.	6	-	2	4	9	-	1	8
Тема 15. Умовні підрядні речення.	4	-	2	2	9	-	1	8
Тема 16. Означальні підрядні речення.	8	-	2	6	9	-	1	8
Усього годин	90	-	32	58	90	-	10	80

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Форми контролю	Кількість годин	
			денне	заочне
4-й семестр (денна)				
Тема 1.	Зворотні дієслова. Вживання зворотного займенника sich або відповідного особового займенника в знахідному або давальному відмінку. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	2	8
Тема 2.	Дієслова з префіксами. Дієслова з відокремлюваними та невідокремлюваними префіксами. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	2	
Тема 3.	Пасивний стан дієслів. Пасив процесу та стану. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	4	8
Тема 4.	Наказовий спосіб. Форми імперативу. Альтернативні форми наказового способу. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	2	
Тема 5.	Відмінювання прикметників. Сильна, слабка та змішана відміни прикметника. Прикметник/дієприкметник як іменник. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	6	8
Тема 6.	Ступені порівняння прикметників та прислівників. Порівняння з "als" та "wie". Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	2	
Тема 7.	Рід іменників. Визначення роду іменника за семантикою та формою. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	6	8
Тема 8.	Множина іменників. Типи утворення множини іменників. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	6	
Тема 9.	Означений, неозначений та нульовий артикль. Форми артикля. Вживання означеного, неозначеного артикля, відсутність артикля у німецькій мові. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	4	8
Тема 10.	Займенникові прислівники. Стверджувальні та питальні займенникові прислівники. Функції займенникових прислівників у реченні. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	2	

Тема 11.	Займенник "es". Значення та особливості вживання займенника "es". Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	2	
Тема 12.	Інфінітивні конструкції. Інфінітив з часткою "zu". Інфінітивні звороти "um...zu", "(an)statt...zu", "ohne...zu". Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	4	8
Тема 13.	Підрядні речення додатку. Непрямі питання. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	4	8
Тема 14.	Підрядні речення часу. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	4	8
Тема 15.	Умовні підрядні речення. Безсполучникові підрядні речення умови. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	2	8
Тема 16.	Означальні підрядні речення. Форми відносних займенників. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (1, 2, 3). Виконання вправ (3, 4, 5, 6).	Усне опитування, перевірка практичного завдання	6	8
Усього годин			58	80

Вимоги до студентів

Завдання для самостійної роботи передбачають засвоєння студентами відведеного на самостійний розгляд теоретичного матеріалу, набуття додаткових та фонових знань з навчальної дисципліни та розвиток практичних навичок: розпізнавати й описувати граматичні явища в тексті; здійснювати граматичний аналіз речення; відтворювати граматичні правила та надавати до них приклади; правильно вживати граматичні структури в письмовій та усній комунікації.

Форми контролю та критерії оцінювання

Для контролю засвоєння навчального матеріалу у рамках аудиторної роботи на денному відділенні проводиться опитування з матеріалу, відведеного на самостійний розгляд; додатково проводиться перевірка практичних завдань студентів. Відповідні критерії оцінювання наведено в Робочій програмі навчальної дисципліни.

Прогнозований результат. У результаті самостійної роботи студенти мають зокрема:

знати: основні граматичні явища німецької мови, зокрема частини мови, будову простих і складних речень, види підрядних речень; граматичні правила морфології, синтаксису та словотворення;

вміти: розпізнавати й описувати граматичні явища в тексті; здійснювати граматичний аналіз речення; відтворювати граматичні правила та надавати до них приклади; правильно вживати граматичні структури в письмовій та усній комунікації.

Згідно з вимогами освітньої-професійної програми студенти мають досягти наступних програмних результатів:

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями німецькою мовою усно та письмово, використовувати цю мову для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організувати процес свого навчання та самоосвіти.

ПРН4. Розуміти загальні суттєві характеристики реальності (фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства).

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо, працювати у команді.

ПРН6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН8. Знати та розуміти систему мови і загальні властивості літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН10. Знати норми літературної німецької мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН14. Використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз німецькомовних текстів різних стилів і жанрів.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови та мовлення, пов'язані з використанням німецької мови, і використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН18. Мати навички розв'язання складних проблем у професійній діяльності в галузі германської філології та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

Рекомендована література

Основна

1. Драб Н. Л. Практична граматики німецької мови : посібник для студентів вищих навчальних закладів та учнів старших класів спеціалізованих шкіл / Драб Н. Л., Скринька С. О., Стаброз С. – 2-ге вид. переробл. та допов. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 280 с.
2. Котвицька В. А. Deutsche Grammatik Schritt für Schritt. Lehr- und Übungsbuch. Kompaktausgabe: підручн. для студ. спец. 035 «Філологія» / В. А. Котвицька, О. А. Лазебна. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 140 с. – Бібліогр. : с. 132.
3. Hering A., Matussek M., Perlmann-Balme M. Deutsch. Übungsgrammatik für die Mittelstufe aktuell. – München : Hueber Verlag, 2019. – 288 S.

Допоміжна

4. Євгененко Д.А., Білоус О.М., Гуменюк О.О., Зеленко Т.Д., Кубинський Б.В., Білоус О.І., Артамоновська С.П. Практична граматики німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. – 2-е видання, виправлене та доповнене. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 400 с.
5. Логін І. Німецька мова для студентів-германістів : підручник = Login I. Deutsch für Germanistikstudenten : Lehrbuch / [Сидоров О. В., Сотникова С. І., Безугла Л. Р., Бублик І. Ф., Відюкова Н. І., Мірошніченко М. Ю., Скачкова В. В., Потапова Ж. Є., Криворучко С. І.]. – Вінниця : Нова книга, 2014. – 344 с.

6. Jin F., Voß U. Grammatik aktiv. Verstehen – Üben – Sprechen. – Berlin : Cornelsen Verlag GmbH, 2019. – 654 S.
7. Мірошніченко М.Ю., Криворучко С.І. Дигітальний інструмент LEARNINGSNACKS як засіб самооцінювання граматичної компетенції // Тези доповідей XXI наукової конференції з міжнародною участю «Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація». Х.: ХНУ імені В.Н Каразіна, 2022. – С. 181–183.

**Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті,
відео-лекції, інше методичне забезпечення**

1. <https://www.duden.de/rechtschreibung>
2. http://www.akadaf.com/daf_portal.htm
3. <https://learningapps.org/login.php>
4. <https://www.derdiedaf.com/>